

Warszawa, 24 marca 2022 roku

Sprawa: Odp. na pismo z 24 lutego br., znak
BPS.DKS.KPCPP.0330.7.2022

Znak sprawy: FS1.070.1.2022

Kontakt: Kancelaria MF
tel. +48 22 694 55 55
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

Aleksander Pocij
Przewodniczący Komisji Praw
Człowieka, Praworządności i Petycji
Senat Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Przewodniczący,

w odpowiedzi na przesłany wniosek o przekazanie informacji dotyczących wydatków i przychodów budżetu Państwa związanych z oddawaniem/pozyskaniem krwi i szpiku kostnego przez krwiodawców, przekazuję informację sporządzoną na podstawie wkładu przesłanego przez Ministerstwo Zdrowia oraz danych będących we właściwości Ministerstwa Finansów.

Zgodnie z art. 23 ust 3 ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o publicznej służbie krwi (Dz.U z 2021 r., poz. 681) Minister Zdrowia udziela dotacji regionalnym centrom krwiodawstwa i krwiolecznictwa na dofinansowanie ustawowych zadań, w tym m.in. na:

- kwalifikowanie kandydatów na dawców krwi i dawców krwi,
- pobieranie krwi i jej składników oraz dokonywanie zabiegów z tym związanych,
- badanie, preparatykę oraz przechowywanie krwi i jej składników,
- wydawanie krwi i jej składników podmiotom leczniczym,
- propagowanie honorowego krwiodawstwa i pozyskiwanie dawców krwi.

Ponadto, zgodnie z art. 6 ust 8 ww. ustawy, Minister Zdrowia finansuje również wydatki związane z wydawaniem legitymacji „Honorowy Dawca Krwi” oraz legitymacji i odznaki „Zasłużony Honorowy Dawca Krwi”.

W roku 2021 na powyższy cel zostały przekazane z części 46 – Zdrowie, dział 851- Ochrona zdrowia, rozdział 85143 – Publiczna służba krwi środki w wysokości 115.032.599,77 zł.

Kwestia ewentualnego wprowadzenia proponowanych ulg na przejazdy w środkach publicznego transportu zbiorowego powinna być jednak podejmowana z uwzględnieniem faktu, że zgodnie z ustawą z dnia 1 lipca 2005 r. o pobieraniu, przechowywaniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów (Dz. U. z 2020 r. poz. 2134) za pobrane od dawcy komórki, tkanki lub narządy nie można żądać ani przyjmować zapłaty, innej korzyści majątkowej lub korzyści osobistej. Możliwość skorzystania przez dawców komórek, tkanek lub narządów z ulgowych lub bezpłatnych przejazdów nie powinna być zatem rozpatrywana w kategorii zapłaty za dawstwo lecz docenienia ich czynu. Należy wskazać, że niektóre samorządy wprowadziły już możliwość skorzystania z bezpłatnych przejazdów w komunikacji miejskiej dla osób odznaczonych tytułem „Zasłużonego Dawcy Przeszczepu”, np. Warszawa, Wrocław, Kielce czy Płock. Jednocześnie informuję, że odznakę „Zasłużonego Dawcy Przeszczepu” do końca czerwca 2021 r. odebrało 2077 osób (od 2009 r., w którym po raz pierwszy odznaczono dawców wskazaną odznaką).

Odnosząc się do kwestii krwiodawstwa, to jest to misja i odpowiedzialność. Świadomość uratowania komuś życia jest jedną z najistotniejszych wartości honorowego krwiodawstwa.

Zasłużonemu Honorowemu Dawcy Krwi i Honorowemu Dawcy Krwi przysługuje:

- zwolnienie od pracy w dniu, w którym oddaje krew, i na czas okresowego badania lekarskiego dawców krwi na zasadach określonych w odrębnych przepisach,
- zwrot utraconego zarobku na zasadach wynikających z przepisów prawa pracy,
- zwrot kosztów przejazdu do jednostki organizacyjnej publicznej służby krwi na zasadach określonych w przepisach w sprawie diet i innych należności z tytułu podróży służbowych na obszarze kraju; koszt przejazdu ponosi jednostka organizacyjna publicznej służby krwi,
- posiłek regeneracyjny,
- możliwość odliczenia od podatku dochodowego darowizny w wysokości iloczynu kwoty rekompensaty,
- bezpłatne zaopatrzenie w leki objęte wykazami do wysokości limitu finansowania –

dotyczy ZHDK,

- uprawnienia do korzystania poza kolejnością ze świadczeń opieki zdrowotnej (w tym do leczenia sanatoryjnego) oraz usług farmaceutycznych udzielanych w aptekach – dotyczy ZHDK.

System podatkowy wspiera politykę oddawania krwi. Z ulgi podatkowej z tytułu darowizn na cele krwiodawstwa mogą skorzystać podatnicy rozliczający się według skali podatkowej oraz ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych.

Ulga polega na tym, że podatnik będący honorowym dawcą krwi ma prawo do odpisania od podstawy opodatkowania darowizny przekazanej na cele krwiodawstwa realizowanego przez honorowych dawców krwi na podstawie ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o publicznej służbie krwi (Dz. U. z 2020 r. poz. 1777). Wysokość odliczenia (wartość darowizny) stanowi wysokość iloczynu kwoty rekompensaty określonej przepisami wydanymi na podstawie art. 11 ust. 2 tej ustawy i litrów oddanej krwi lub jej składników.

Na podstawie powołanych przepisów zarówno za oddanie krwi jak i jej składników (np. osocza) przysługuje ta sama stawka rekompensaty w wysokości 130 zł za 1 litr. Podatnik ma prawo do odliczenia kwoty faktycznie dokonanej darowizny, nie więcej jednak niż w wysokości 6% dochodu/przychodu.

Przy czym limit jest wspólny z odliczeniami na cele:

- określone w ustawie o działalności pożytku publicznego,
- kultu religijnego,
- kształcenia zawodowego,
- przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie odbudowy Pałacu Saskiego, Pałacu Brühla oraz kamienic przy ulicy Królewskiej w Warszawie.

Wysokość darowizny przekazanej na cele honorowego krwiodawstwa ustala się na podstawie zaświadczenia jednostki organizacyjnej realizującej zadania w zakresie pobierania krwi o ilości bezpłatnie oddanej krwi lub jej składników przez krwiodawcę (art. 26 ust. 7 pkt 3 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1128, z późn.zm.)). Według rozliczenia za 2020 r. odliczenia darowizn na cele krwiodawstwa, o których mowa w art. 26 ust. 1 pkt 9 lit. c) ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, dokonało 145 tysięcy podatników na łączną

kwotę 30,5 mln zł.

Dodatkowo w dniu 25 stycznia 2021 r. opublikowana została ustawa z dnia 21 stycznia 2021r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2021 poz. 159), nadająca dodatkowe uprawnienia m.in. Honorowym Dawcom Krwi i jej składników.

W przedmiotowej ustawie zawarte są zapisy, że w przypadku ogłoszenia stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii honorowemu dawcy krwi, który oddał krew lub jej składniki, w tym osocze po chorobie COVID-19 (zatem nie tylko po chorobie COVID-19) przysługuje zwolnienie od pracy oraz zwolnienie od czynności służbowych w dniu, w którym oddał krew lub jej składniki oraz w dniu następnym. Uprawnienie to przysługuje wszystkim honorowym dawcom krwi i jej składników, niezależnie od rodzaju donacji, od dnia 26 stycznia 2021 r. i obowiązuje, jak wskazano powyżej, w przypadku ogłoszenia stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii.

Wyżej przywołana ustawa uwzględnia także ulgę, w wysokości 33% na przejazdy w komunikacji krajowej środkami publicznego transportu zbiorowego, dla honorowych dawców krwi, którzy oddali co najmniej 3 donacje krwi lub jej składników, w tym osocze po chorobie COVID-19. Uprawnienie do korzystania z ulgi na przejazdy przysługuje przez 6 miesięcy od dnia wystawienia zaświadczenia, a także przez okres 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy w przypadku oddania co najmniej 3 donacji krwi lub jej składników, w tym osocze po chorobie COVID-19, przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy. Warunkiem skorzystania z ulgi jest wydane zaświadczenie potwierdzające oddanie co najmniej 3 donacji krwi lub jej składników, w tym osocze po chorobie COVID-19, w okresie stanu zagrożenia epidemicznego.

Jednocześnie, przedmiotowa ustawa rozszerza, w ustawie o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, katalog osób uprawnionych do korzystania poza kolejnością ze świadczeń opieki zdrowotnej oraz usług farmaceutycznych udzielanych w aptekach o dawców krwi, którzy oddali co najmniej 3 donacje krwi lub jej składników, w tym osocza po chorobie COVID-19. Uprawnienie przysługuje przez 12 miesięcy od dnia wystawienia zaświadczenia.

Powyższe zmiany są wynikiem panującej sytuacji, która potwierdziła, że Honorowi Dawcy Krwi są filarem krwiolecznictwa w Polsce. Mimo licznych ograniczeń i niedogodności związanych z koniecznością działania w reżimie sanitarnym każdego dnia czynnie włączają się w ratowanie zdrowia i życia innych ludzi.

Niezależnie od powyższego w Ministerstwie Zdrowia prowadzone są prace nad projektem ustawy o krwiodawstwie i krwiolecznictwie, który ma zastąpić dotychczasową ustawę o publicznej służbie krwi. Główne propozycje zmian procedowanego projektu obejmują m.in. dodatkowe odznaczenia i uprawnienia dla Dawców, którzy oddali 40/50 litrów krwi, bądź odpowiadającej tej objętości ilość jej składników.

Ponadto, należy mieć na uwadze, że krwiodawstwo w Polsce, podobnie jak w całej Europie, jest honorowe i dobrowolne i nie może ono pociągać za sobą jakiegokolwiek gratyfikacji finansowej. Dlatego też każda decyzja o ewentualnym rozszerzeniu uprawnień przysługujących Honorowym Dawcom Krwi podejmowana jest w kontekście obowiązujących przepisów prawa zarówno krajowego, jak i europejskiego, które jednoznacznie stanowi, że oddawanie krwi, osocza lub składników krwi jest uważane za dobrowolne i nieodpłatne, jeżeli jest dokonywane przez osobę z jej własnej woli i nie daje podstaw do jakiegokolwiek zapłaty w formie pieniężnej lub w jakiegokolwiek równoważnej postaci. Wyłącza to również przyznanie wynagrodzenia w formie wypoczynku, który wykracza poza czas odpowiednio konieczny do oddania krwi i dojazdu. Drobne dowody uznania, napoje i zwrot kosztów podróży są zgodne z pojęciem dobrowolnego i nieodpłatnego oddawania krwi.

Przysługujące na chwilę obecną uprawnienia dla Honorowych Dawców Krwi należy rozpatrywać nie w kontekście głównych przesłanek determinujących donację, a dowodów uznania i wdzięczności za oddaną krew i jej składniki. Decyzja o oddaniu krwi powinna wynikać z chęci dzielenia się z innymi, nie zaś z kalkulacji zysków. Krew nie jest produktem, jest darem dla drugiego człowieka.

Doświadczenia wielu krajów wskazują, że pozyskiwana, w ramach honorowego krwiodawstwa, krew i jej składniki gwarantuje pełne bezpieczeństwo i ochronę zdrowia zarówno dawców, jak i biorców krwi, którzy są filarem krwiolecznictwa.

Należy pamiętać, że biorcami krwi są osoby chore, dlatego niezwykle istotne jest, aby

pobudki związane z oddawaniem krwi wynikały z potrzeby serca i były szlachetne oraz świadome.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia
Ministra Finansów

Sekretarz Stanu

Sebastian Skuza

/podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/

Do wiadomości:

Pan Łukasz Schreiber – Minister - Członek Rady Ministrów, Kancelaria Prezesa Rady Ministrów